

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผล

สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของการเปิดเผยทางการเงิน การจัดการกำไร และความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ เปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งจะทดสอบค่าของการจัดการกำไร จากรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลพินิจของฝ่ายบริหาร โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และมีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึง ปี พ.ศ. 2545 และมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงปี ดังนี้ ช่วงปีที่ 1 คือ ปี พ.ศ. 2539 ช่วงปีที่ 2 คือ ปี พ.ศ. 2542 และช่วงปีที่ 3 คือ ปี พ.ศ. 2544 โดยในแต่ละปีจะมีจำนวนของตัวอย่างเท่ากับ 59 บริษัท ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ค่าเฉลี่ยของรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย คือ ระดับการจัดการกำไรก่อนการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 สูงกว่าระดับการจัดการกำไรหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 จึงสรุปได้ว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลไม่มีผลกระทบต่อการจัดการกำไร ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยในอดีตของ มัลลิกา (2547) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กรณีศึกษา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลงานวิจัยพบว่าการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย

แต่ในขณะเดียวกันผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการจัดการกำไรกับความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ พบว่าการมูลค่าตามบัญชี มีความสัมพันธ์ต่อการอธิบายราคาหลักทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคือกำไรสุทธิ และรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลพินิจของฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย คือ จัดการกำไรต่อกำไรมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ลดลง (ในทิศทางตรงกัน) ซึ่งมีงานวิจัยในอดีตของ กิตติมา (2546) ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีไทยในปี 2542 ต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางการเงิน พบว่าผลการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 หลาย ๆ เรื่องมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ เช่น มาตรฐานการบัญชี ควบคุมจากการด้อยค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่กำไรและขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ส่วนขาดทุนจากการปรับ

โครงสร้างหนี้ ขาดทุนจากการด้อยค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์เพื่อค่า กำไรจากการปรับโครงสร้างหนี้มีผลทำให้ความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของกำไรลดลง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ สิทธิประโยชน์ และหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดไม่กระทบต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของกำไร

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีในปี พ.ศ. 2542 ไม่มีผลกระทบต่อระดับการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย แต่มีผลกระทบทำให้ความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ลดลง

การอภิปรายผล

จากงานศึกษาพบว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลไม่มีผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของฝ่ายบริหารอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานซึ่งอาจจะเกิดได้จากหลาย ๆ สาเหตุ คือ การที่มีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นก็จะทำให้มีแนวทางเลือกในการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารมีทางเลือกที่จะทำการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายในมากขึ้น หรืออาจจะเกิดจากผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งยังคงส่งผลกระทบมาถึงงบการเงินในปีที่ได้ทำการศึกษา เพราะบริษัทส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่สามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์ครั้งนั้นมาได้ จึงอาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งเช่นกัน

แต่ในส่วนของการจัดการกำไรกลับมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ที่ลดลง ซึ่งจากผลกระทบดังกล่าว ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของการจัดการกำไรที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย เพราะอาจจะเกิดจากการที่นักลงทุนในปัจจุบันส่วนมากจะมีความรู้เกี่ยวกับงบการเงิน และความสำคัญของตัวเลขกำไรสุทธิมากขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลไม่มีผลกระทบต่อระดับของการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายจากดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร แต่การจัดการกำไรมีผลกระทบต่อราคาของหลักทรัพย์ ซึ่งอาจจะเกิดจากเหตุผลหลาย ๆ ประการดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษานงานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาพบข้อจำกัดของงานวิจัยหลายประเด็น ดังต่อไปนี้

1. จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก่อนปี พ.ศ. 2530 แต่ต้องไม่เกิน ปี พ.ศ. 2533 และต้องมีผลการดำเนินงานตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530

จนถึงปัจจุบัน

2. ความครบถ้วนของข้อมูลของงบการเงินที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร เพราะถ้าไม่ครบ จะต้องทำการตัดข้อมูลบริษัทนั้นทิ้งทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมีเพียง 59 บริษัทเท่านั้น ซึ่งถือว่าค่อนข้างน้อย และมีความเป็นไปได้ที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในอนาคตอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงถ้าหากมีจำนวนตัวอย่างที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษารั้งนี้

จากการศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มของผู้ใช้งบการเงินส่วนมากยังให้ความสนใจกับตัวเลขของทางกำไรมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของงบการเงิน เช่น หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบกระแสเงินสด งบดุล และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น จึงทำให้งบกำไรขาดทุนเป็นงบที่ได้รับความสนใจสูง และพบว่ากำไรสุทธิ ยังมีความสัมพันธ์กับราคาของหลักทรัพย์อย่างมากเช่นกัน ดังนั้น กลุ่มผู้ใช้งบการเงินจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง และการพิจารณาเกี่ยวกับตัวเลขในงบการเงินก่อนทำการตัดสินใจให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษา ในด้านของผู้บริหารบางกิจการยังคงสามารถจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของฝ่ายบริหารได้เช่นเดิม เพราะอาจจะมาจากการที่ได้มีการออกมาตรฐานการบัญชีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ดังนั้นหน่วยงานที่กำกับดูแลอาจจะมีการพิจารณาลดทางเลือกในการปฏิบัติให้เหลือน้อยที่สุด และอาจจะเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเปลี่ยนขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาจากกลุ่มแผนฟื้นฟูกิจการ หรือกลุ่มธุรกิจการเงิน เปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และขยายช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อยืนยันผลการทดสอบสมมติฐาน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะทำการเปรียบเทียบผลกระทบของคุณภาพของการเปิดเผยงบการเงินกับการจัดการกำไรในช่วงระหว่างภาวะเหตุการณ์ที่ไม่ปกติกับช่วงภาวะเหตุการณ์ปกติ ว่ามีผลกระทบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในภาวะเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน

3. เปลี่ยนตัวแบบที่ใช้ในการวัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล โดยใช้วิธีการให้ค่าคะแนนกับการเปิดเผยข้อมูล เช่นหมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน (MD & A) ตามวิธีของ Lobo and Zhou (2001) ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจ
4. เปลี่ยนตัวแบบในการวัดค่าการจัดการกำไร ซึ่งมีหลายวิธีในการวัดค่าดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 อาจจะทำให้ผลการทดสอบออกมาแตกต่างกันได้ เพราะในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบของ Modified Jones Model ในการทดสอบสมมติฐาน
5. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะทำการเปรียบเทียบผลกระทบของคุณภาพของการเปิดเผยงบการเงินกับการจัดการกำไร โดยแยกผลการจัดการกำไรออกเป็น 2 ลักษณะคือการจัดการกำไรเชิงบวก และเชิงลบ เพื่อทำการเปรียบเทียบ ว่ามีผลกระทบต่อคุณภาพของการเปิดเผยงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 2 ลักษณะหรือไม่